

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de raad van de gemeente Haarlem

Datum 19 mei 2016
Ons kenmerk 2016/429491
Contactpersoon M. Wiggers
Doorkiesnummer 023 511 4275
E-mail mwiggers@haarlem.nl
Onderwerp Stimuleren ondernemerschap vanuit de uitkering

Geachte leden van de raad,

Graag wil ik met deze brief ingaan op de aangenomen motie 'Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (BBZ)' (BAZ 2014429491) en de toezegging die ik u heb gedaan, over het onderwerp 'starten van een eigen bedrijf vanuit de bijstand' (2015/15927, januari 2015). Beide zaken raken elkaar en beantwoord ik gecombineerd in deze brief. U stelt in de motie dat het aantal BBZ trajecten laag is en u vraagt het college om zich meer in te spannen dit aantal te verhogen en de regeling meer onder de aandacht te brengen.

De BBZ-regeling en het gebruik ervan in Haarlem is geanalyseerd. Daarnaast is een gesprek geweest tussen enkele raadsleden, indieners van de motie en betrokken ambtenaren om de BBZ regeling nader uit te leggen. Ook zijn er interviews gehouden met UWV en ROC en is gesproken met externe bureaus die voor de gemeente Haarlem in het kader van de BBZ werken. Tenslotte is contact gelegd met een aantal gemeenten in het land over de uitvoering deze regeling.

MOTIE BBZ

In de motie BBZ vraagt u om onderstaande drie punten:

1. De ambitie voor en de inzet op BBZ-trajecten fors te verhogen

De BBZ regeling draagt primair de karakteristieken van een vangnet, bedoeld ter ondersteuning van zelfstandigen/bestaande ondernemers die failliet dreigen te gaan. De regeling wordt ingezet 'als het echt niet anders kan'. Gegeven de aard van de regeling is het de vraag of je de inzet fors moet verhogen. De regeling stimuleert ondernemerschap en is daarin ook succesvol, maar is daar niet primair voor bedoeld.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand-voor-zelfstandigen-bbz/vraag-en-antwoord/kan-ik-als-startende-ondernemer-met-een-bijstandsuitkering-gebruikmaken-van-het-bbz>

Er is gezocht naar mogelijkheden om binnen de bestaande regeling het ondernemerschap te stimuleren. De mogelijkheden zijn aanwezig en worden in deze brief en bijlage benoemd.

2. Bestaande ondernemers via deze regeling ondersteunen, in plaats van te verwijzen naar de bijstand, waardoor ze hun onderneming compleet moeten beëindigen

De BBZ regeling is bedoeld ter ondersteuning van bestaande ondernemers en om mogelijkheden voor starters te creëren om een onderneming te beginnen vanuit de uitkering. De BBZ regeling is een rijksregeling, waarvoor strikte voorwaarden gelden en waarbij de mogelijkheden om als gemeente de regeling afwijkend toe of aan te passen, uiterst gering zijn.

3. Indien de regeling BBZ niet het geschikte instrument is om bestaande ondernemers te kunnen ondersteunen, te onderzoeken of een aangepaste of geheel nieuwe regeling voor deze groep ingesteld kan worden

De constatering is dat nog teveel bedrijven onnodig failliet gaan omdat ze de weg naar hulp niet (tijdig) vinden. Ook bedrijven die in de kern gezond zijn, kunnen zo in de problemen komen met alle gevolgen van dien voor ondernemer en personeel. Jaarlijks meldt een omvangrijke groep (ruim 600 mensen) zich bij de gemeente voor informatie (veelal over de BBZ-regeling). Men ondervindt als ondernemer problemen om voldoende inkomen te genereren of men wil een bedrijf starten. Deze mensen (starters of gevestigde ondernemers) zijn op zoek naar kapitaal, begeleiding en/of advies.

Toch wordt de BBZ regeling niet veel toegepast. Het geringe gebruik van de regeling is een gevolg van gehanteerde criteria, op basis waarvan wordt ingeschat of er sprake kan zijn van succesvolle herstart. Slechts één op de zes aanvragers voldoet aan de criteria van de regeling BBZ en vervolgens valt daar nog een deel van af op basis van een externe toetsing van het ondernemingsplan of de bedrijfssituatie. Het flexibeler hanteren van de regels door de gemeente, als dat al mogelijk is, resulteert waarschijnlijk niet in een hoger slagingspercentage of groter aantal ondernemers. Met de stringente criteria redt uiteindelijk toch circa 30% het nog niet.

Conclusie

De conclusie is dat als we deze doelgroep willen stimuleren een eigen bedrijf te starten, de BBZ regeling te weinig mogelijkheden biedt en we dus andere kanalen moeten inzetten. Ik deel nl. uw zorg en wens voor meer hulp en stimulans voor deze doelgroep.

Ik schets u nu wat we al doen op dit gebied en vervolgens beschrijf ik in de bijlage wat de extra mogelijkheden kunnen zijn, in de vorm van zeven voorstellen.

Ondernemersloket en platform ondernemen in Haarlem

Binnen de gemeente werken de afdelingen Economische Zaken en Sociale Zaken samen aan het ontplooiën van verschillende initiatieven om ondernemers te ondersteunen.

Eén voorbeeld is het **ondernemersloket**, waar ondernemers terecht kunnen met vragen (over vergunningen). Ook is er een platform '**Ondernemen in Haarlem**', als starters meer informatie zoeken over organisaties die helpen met ondernemen in

Haarlem

3

Haarlem: <https://www.haarlem.nl/ondernemen/>. De gemeente geeft ook informatie via de website hierover: <https://www.haarlem.nl/bedrijf-starten-vanuit-uitkering/>.

155 - Help - een - bedrijf

Het initiatief '155 - Help - een -bedrijf' is een landelijk loket voor ondernemers die acute hulp nodig hebben. In een persoonlijk gesprek gaat de ondernemer samen met een adviseur kosteloos en professioneel aan de slag om de ondernemerssituatie te verbeteren en indien noodzakelijk wordt de ondernemer gericht doorverwezen. 155-Help-een-bedrijf is een initiatief van het IMK, Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf. De gemeente Haarlem ondersteunt sinds 1 mei jl. het IMK. Na een half jaar wordt dit initiatief geëvalueerd. Deze stap vergroot de doorverwijzing naar bestaande netwerken in Haarlem en omgeving. Maar het geeft ook meer zicht op de BBZ voor ondernemers die zich hier melden.

'Eigen Werk'

De gemeente heeft een contract met 'Eigen Werk'. Via deze organisatie wordt de ondernemer, die vanuit de uitkering start, begeleid bij de start van een bedrijf en krijgt de ondernemer bijvoorbeeld hulp bij het schrijven van een ondernemingsplan of bij werkzaamheden die een zelfstandige uitvoert. Het programma bestaat uit individuele coaching, externe advies uren, workshops en trainingen. Alle elementen die belangrijk zijn bij ondernemerschap komen aan de orde. Het is een intensief programma dat zes maanden duurt.

Tenslotte, wordt tijdens adviesgesprekken de link gelegd met scholen/onderwijs, denk bijv. aan een buddy project, waarbij o.a. marketing en boekhouding geleerd kunnen worden door leerlingen te koppelen aan ondernemers. De gemeente kan daarin faciliteren. In Rotterdam wordt hiermee gewerkt.

Relatie UWV

Een constatering is dat veel starters /ondernemers in spé de wens voor het starten van een eigen bedrijf al bij het UWV aangeven (vanuit de WW). Inzet op het stimuleren van ondernemerschap in deze fase van de uitkering zou passen. UWV heeft een aantal mogelijkheden om te starten vanuit een uitkering. Voor wat betreft de informatievoorziening en de ondersteuning zijn de mogelijkheden en de dienstverlening vanuit het UWV de laatste jaren steeds verder beperkt. Graag zouden wij met UWV het gesprek aangaan om in deze pilot samen te werken, aangezien de vraag hetzelfde is, maar de doelgroep verschilt.

Beantwoording toezegging

Mijn toezegging die ik hierbij betrek:

'Bekijken van mogelijkheden voor een pilot gericht op het starten van een onderneming vanuit de uitkering en daarbij afstemming zoeken met collega's in het land'

Er zijn mogelijkheden om mensen die dat willen via een pilot te ondersteunen bij het creëren van hun eigen baan vanuit de uitkering, in plaats van het begeleiden

Haarlem

4

naar bestaande vacatures. De pilot gaat uit van begeleiding en schept condities voor netwerkvorming binnen Haarlem.

Coöperatie

In Breda, maar ook op meerdere plaatsen elders in het land, zijn er mogelijkheden om bij te verdienen als iemand zich aansluit bij een coöperatie (in Breda bijvoorbeeld bij 'de vrije uitloop'), maximaal voor een paar jaar. Het idee achter de samenwerking in een coöperatie is dat deze begeleiding kan bieden en dat men elkaar kan helpen bij het ondernemen in al zijn facetten.

Een dergelijke coöperatie is een sociale firma en die bestaat voor zover bekend in Haarlem nog niet. Op het Eerste Haarlemse Kansensfestival dat in 2015 werd georganiseerd door een aantal netwerken van werkzoekenden, bleek echter wel een duidelijke wil om te ondersteunen. Deze bedrijven kunnen bijdragen aan netwerkvorming en aan ondersteuning van deelnemende starters.

Recent heeft de gemeente aan Cordaid toestemming gegeven om hiermee te starten en een regelluwe zone mogelijk te maken. Cordaid is nu bezig met het opzetten van een sociale coöperatie 'We Cook Schalkwijk'.

'Zoete Kruimels'

Een ander initiatief van Cordaid is 'Zoete Kruimels'. Net als u ben ik geïnteresseerd in dit initiatief in Zoetermeer, waarbij mensen vanuit de bijstand zelfstandig kunnen ondernemen met behoud van hun uitkering. Zo kunnen we deze mensen vooruit helpen door de mogelijkheid te bieden om binnen een sociale coöperatie van vrije mini/ondernemers een eigen bedrijf op te zetten. Er wordt op dit moment een bezoek georganiseerd naar Zoetermeer, waarvoor ik u binnenkort een uitnodiging stuur.

Voorstellen

Uit het overleg met de leden van de commissie Samenleving bleek de BBZ-regeling onduidelijk te zijn. Middels voorgaande beantwoording, hoop ik u meer duidelijkheid te hebben gegeven. Daarbij heb ik aangegeven wat we als gemeente wel doen.

Naast deze uitleg, wil ik u ook graag een aantal voorstellen doen waarin ik mogelijkheden benoem, om mensen met een uitkering, die over de gewenste capaciteiten beschikken, te helpen een eigen bedrijf te starten. De voorstellen staan in de bijlage en zijn niet tot op detailniveau uitgewerkt. Dat wordt een volgende stap, als u kiest voor een bepaald voorstel.

Wel is bij een aantal voorstellen een globale inschatting gegeven van de uitvoeringskosten die samenhangen met het voorstel.

Graag ga ik met u in gesprek over de bijgaande voorstellen en de bijbehorende voorwaarden en voortgangscriteria. Vervolgens zorg ik dat de betreffende voorstellen worden uitgewerkt en dat er een bijbehorend dekkingsvoorstel ligt. Vervolgens wil ik graag zo spoedig mogelijk van start gaan met de uitvoering hiervan.

Met vriendelijke groet,

Drs. Joyce Langenacker

**BIJLAGE: MOGELIJKE VOORSTELLEN
VOOR STIMULERING ONDERNEMEN VANUIT DE UITKERING
waaruit een keus kan worden gemaakt**

A. Vaker inzetten ‘prestarter-regeling’

Deze regeling bestaat binnen de participatiewet. De regeling biedt de mogelijkheid om gemeentelijke uitkeringsgerechtigden met behoud van uitkering het starten van een onderneming te laten voorbereiden. De regeling richt zich daarmee op starters. De uitkeringsgerechtigde (bijstand) krijgt gedurende één jaar vrijheid voor de ontwikkeling van ondernemerschap. Een deel van de verplichtingen worden onder voorwaarden opgeheven (regelluwe periode). In het jaar wordt toegewerkt naar een ondernemingsplan of nog beter daadwerkelijk gestart. Daarna is gebruik van de regeling BBZ een optie, maar de kans is aanwezig dat men binnen een jaar uitstroomt uit de uitkering.

Vooraf de groep van hoger opgeleiden zegt zonder regels sneller aan het werk te zijn, bij voorkeur als ondernemer, of anders als werknemer. Deze werkzoekenden vragen geen begeleiding naar bestaande vacatures, maar ondersteuning bij het creëren van hun eigen baan en het ontwikkelen van competenties. Vanuit werkzoekenden is kritiek op het vasthouden aan regels als het verplicht volgen van een re-integratie traject, het verplicht aantal keren solliciteren per week, die de weg naar werk volgens deze groep eerder blokkeren dan stimuleren. De praktijk leert wel dat één jaar aan de korte kant is. Maar dat kan geëvalueerd worden.

De uitvoering van deze regeling is tot tien personen per jaar mogelijk binnen de bestaande formatie en budgetten (€ 25.000). Daarna vraagt dit voorstel extra kosten.

B. Nieuwe regeling bedenken en inzetten voor bijstandsgerechtigden die een eigen bedrijf willen starten

Het voorstel is om starters en bestaande ondernemers die niet in aanmerking komen voor de BBZ regeling, als gemeente wel met extra begeleiding te faciliteren.

Daarmee wordt in een vroeg stadium ingezet op het stimuleren van ondernemerschap én het voorkomen van problemen (preventie). De financiering dient echter wel van de gemeente te komen, want deze ondersteuning past niet binnen de rijksregeling BBZ.

C. Intensievere inzet op het stimuleren van parttime ondernemerschap vanuit de uitkering

De gemeente kan toestemmen met (parttime) ondernemerschap vanuit de uitkering. Het voorstel is om starters en bestaande ondernemers die niet in aanmerking komen voor de BBZ regeling, als gemeente wel met extra begeleiding te faciliteren.

Daarmee wordt in een vroeg stadium ingezet op het stimuleren van ondernemerschap én het voorkomen van problemen (preventie). De financiering dient echter wel van de gemeente te komen, want deze ondersteuning past niet binnen de rijksregeling BBZ.

Op dit moment wordt er al gefaciliteerd in het starten als parttime zelfstandige om zo de doelgroep die niet aan de eisen van het BBZ voldoet, toch een kans te geven om 19 uur per week te starten.

Dit draagt bij aan een groter deel uitkeringsafhankelijkheid (en daarmee besparing voor de gemeente). Op dit moment wordt de regeling weinig toegepast, er lopen momenteel ongeveer 25 trajecten. Hier zouden we actiever op in kunnen zetten.

D. Stimuleren van ondernemerschap via een voucher-regeling

Bestaande ondernemers met lage (en vaak wisselende) bedrijfsinkomsten komen regelmatig niet in aanmerking voor de BBZ regeling. In deze gevallen kan vaak ook geen beroep worden gedaan op andere regelingen. Het voorstel is om een voucher-regeling voor te bereiden, waarmee ondersteuning en advies kan worden ingekocht. Daarmee wordt in een vroeg stadium ingezet op het stimuleren van ondernemerschap én het voorkomen van problemen (preventie).

De uitwerking, voorbereiding en uitvoering van een voucher-regeling is niet voorzien in de huidige formatie en budgetten. De verwachte kosten voor deze regeling ramen we op € 50.000 per jaar voor 25 starters en de voorbereiding kost €10.000. Er kan hiervoor een koppeling worden gelegd met de Haarlem-pas houders en het minimabeleid. Deze optie vraagt nog wel nader onderzoek.

E. Extra inzet begeleiding en ondersteuning (startende) ondernemers

Eén van de conclusies is dat er uiteindelijk maar weinig mensen gebruik maken van de BBZ-regeling, terwijl er veel mensen aankloppen bij de gemeente. Het voorstel is om starters en bestaande ondernemers die niet in aanmerking komen voor de BBZ regeling, met extra begeleiding te faciliteren. Daarmee wordt vroegtijdig ingezet op het stimuleren van ondernemerschap én het voorkomen van problemen (preventie).

Via het initiatief '115 – Help - een – bedrijf', willen we deze inzet trachten op te vangen, waar de BBZ een onderdeel van is.

De uitwerking van deze begeleiding en ondersteuning wordt uitbesteed aan het IMK (Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf). Het budget hiervoor is opgenomen in de nota minimabeleid (€ 10.000). In eerste instantie wordt deze begeleiding voor een jaar aan de ondernemers aangeboden. Na een half jaar wordt bekeken of de pilot succesvol is en of een tweede jaar begeleiding vanuit het IMK financieel ondersteund gaat worden.

F. Pilot: 'ondernemen vanuit de uitkering'

Het gaat om een pilot voor de periode van één jaar en voor maximaal 25 personen. Dit aantal is gebaseerd op de gedachte dat deze ondernemers als een groep samenwerken (netwerkvorming). De onderlinge dynamiek kan vruchtbaar zijn. De basis hiervoor is de prestarters regeling. Hier zijn vergaande gesprekken voor gevoerd en deze pilot blijkt inhoudelijk uitvoerbaar.

Vormgeving van de pilot is niet voorzien in de bestaande formatie en budgetten. De

Haarlem

7

kosten hiervoor schatten we jaarlijks op € 32.000, en bestaan met name uit individuele begeleiding.

G. Pilot: 'coöperatie voor starters vanuit de uitkering'

Cordaid heeft recent het voorstel gedaan om in Haarlem aan de slag te gaan met een pilot voor een sociale coöperatie 'We Cook'. De gemeente wordt een faciliterende rol gevraagd, dat mogelijk is. Daarnaast wordt er ook een financiële bijdrage gevraagd.